LAPLAND
Above Ordinary

LAUSUNTO

Eduskunnan liikennejaostolle:

Asia: HE 106/2017 vp Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2018
Teema: Lentoliikenteen näkymät, kotimaan lentoliikenteen kipupisteet ja kehittämistarpeet

LENTOLIIKENTEEN AKTIIVISELLA KEHITTÄMISELLÄ LISÄÄ KILPAILUKYKYÄ

Lentoliikenne toimii aluetalouden moottorina: lentoliikenteen vaikutukset koko Suomen kansantalouteen ovat 8 Mrd euroa vuodessa, jonka lisäksi lentoliikenteellä on merkittävät katalyyttiset vaikutukset eri elinkeinoalojen kautta. Katalyyttisten ominaisuuksiensa lisäksi lentoliikenne on edullinen ja tehokas tapa järjestää saavutettavuus kaikkialle Suomeen.

Lentoliikenne on ollut koko historiansa ajan kasvuala: lentoliikenne on kasvanut globaalisti lähes 5 % vuodessa ja sillä on ollut vahva yhteys BKT:n kehitykseen. Vuodelle 2017 ennustetaan poikkeuksellisen suurta 7 % kasvua. Suomen lentoliikenteen kasvu on perustunut 1990-luvun alusta alkaen kansainväliseen matkustamiseen ja Helsinki-Vantaan kehittymiseen. Kotimaan matkustajamäärät ovat sen sijaan olleet jopa laskevia. Verrattuna naapurimaiden kehitykseen Suomessa alueelliset lentoasemat ovat jääneet jälkeen suorien, kohtuuhintaisten ja nopeiden kansainvälisten lentoyhteyksien osalta.

Nykyiset lentoliikenneyhteydet on rakennettu lähes kokonaan Helsingin kautta. Hyvillä jatkoyhteyksillä olevat kotimaan lennot Helsingin kautta myydään nopeasti loppuun suosituimmilla reiteillä. Aikataulujen yhteensovittamisessa Helsinki-Vantaan kansainvälisten yhteyksien kanssa on ollut haasteita. Vähäinen kilpailu on johtanut myös kalliisiin lipunhintoihin. Haasteeksi on muodostumassa myös suosituimpien lentoasemien läpäisykyky sesonkien huippuaikoina. Etenkin joulukuussa lentoasemat ruuhkautuvat. Lapin lentoasemien infrastruktuurista on pidettävä huolta ja niitä on jatkossakin kehitettävä vastaamaan matkailun ja elinkeinoelämän kasvaviin tarpeisiin.

Lapin matkailu on kasvaa nopeaa tahtia. Kansainväliset rekisteröidyt yöpymiset kasvoivat kuluvana vuonna lähes 30 %. Nopean kasvun ovat mahdollistaneet suorat kansainväliset lentoyhteydet, joita on syntynyt vuodesta 2016 lähtien. Suorat yhteydet ovat jatkossakin matkailun kasvun edellytys, sillä kotimaan liikenne ei riitä vastaamaan matkailun kasvuvauhtiin. Lentoliikenteen määrä kasvaa myös charterliikenteen kautta ja jo tulevalla talvikaudella ongelmia aiheuttaa se, etteivät lentoyhtiöt saa tarpeeksi laskeutumislupia - slotteja, haluaminaan aikoina pohjoisen lentoasemille. Kansainvälistä liikennettä tulisi ohjata enemmän vähäliikenteisille lähikentille, mikä vähentäisi myös matkailijoiden kuljetusten tarvetta maanteitse. Reittilentojen ostoliikenteen mahdollisuus on erittäin tärkeä säilyttää myös jatkossa, sillä voidaan turvata vähäliikenteisemmillä reiteillä jatkuvasti kasvavien yksilömatkailijoiden tarpeita.

Lapissa investoidaan voimakkaasti matkailuun ja panostetaan jatkossa erityisesti ympärivuotisuuden kehittämiseen. Painopisteinä ovat erityisesti sesongin pidentäminen ja kesän saavutettavuuden parantaminen. Vahvaa kansainvälistä kysyntää on erityisesti huhtikuussa, keskikesällä ja alkusyksystä, mutta silloin lentojen määrä vähenee ja hinnat nousevat. Lentoliikenteen tarjonnan vähäisyys näillä ajankohdilla on vakava este Lapin matkailun kehitykselle ja uusien investointien syntymiselle.

Lapilla on hyvät kasvunäkymät mm. kaivos-, teknologia ja energiatoimialojen, kansainvälisen matkailun ja arktisen kehityksen ansiosta. Kaikki kasvussa olevat toimialat edellyttävät kansainvälisiä liikenneyhteyksiä. Erityisesti matkailualan ja vientiyritysten näkökulmasta sujuvat lentoyhteydet ovat toiminnan perusedellytys. Keskuskauppakamarin tekemän tutkimuksen mukaan liikenneyhteydet ovat yrityksen toiseksi tärkein kilpailukykytekijä ja lentoliikenteen ja kansainvälisten lentoyhteyksien merkitys yrityksille on kasvanut viimeisen kymmenen vuoden aikana merkittävästi. 70 % yrityksistä indikoi, etteivät investoi alueella, jossa ei ole sujuvia lentoyhteyksiä. Täytyy muistaa, että 2/3 Suomen viennistä syntyy Uudenmaan ulkopuolella.

On koko Suomen kansantalouden etu kehittää maakuntien vientiedellytyksiä ja yritysten kilpailukykyä edullisella ja tehokkaalla liikennemuodolla. Nykyisen lentoasemaverkoston toiminnan jatkuvuudesta tulisi saada varmuus pitkällä aikajänteellä, jotta alueen elinkeinoja ja lentoyhteyksiä voidaan kehittää suunnitelmallisesti. Tarvitaan hinnaltaan kilpailukykyisiä kotimaan yhteyksiä, jotka kytkeytyvät hyvin Helsinki-Vantaan kansainvälisiin yhteyksiin. Tarvitaan suoria kansainvälisiä yhteyksiä Euroopan liikenteen solmukohtiin sekä yhteyksiä niistä kohteista joista on voimakasta incoming-matkailukysyntää. Tarvitaan myös sisäistä lentoliikennettä arktisella alueella.

Kohtuuhintaiset lennot eri maakuntien välillä voidaan turvata luomalla riittävästi kysyntää sekä aktivoimalla lentoyhtiöiden välistä kilpailua. Maakuntakenttien hinnoittelu on säilytettävä kilpailukykyisellä tasolla ja uusien reittien syntymistä on edelleen edistettävä alennuksilla. Yhteiskunta voi myös halutessaan täydentää ostoliikenteellä markkinaehtoisten toimijoiden tarjoamia palveluita. Edellä esitettyjä tavoitteita varten tulisi viipymättä käynnistää elinkeinoelämää ja sen kehittymistä tukevan kansallisen lentoliikennestrategian valmistelu ja se tulisi kytkeä osaksi kansallista liikennepolitiikkaa.

Rovaniemellä 16.10.2017

_____

Mika Riipi
Maakuntajohtaja
Lapin liitto

LAPIN LIITTO
Hallituskatu 20 B, PL 8056
96101 Rovaniemi
info@lapinliitto.fi
www.lapinliitto.fi